

کتاب درسی

توحید و معاد

حسین اوسطی

www.ketab.ir

سر شناسه	: اوسطی، حسین، ۱۳۱۹ -
عنوان و نام پدیدآور	: توحید و معاد / حسین اوسطی.
مشخصات نشر	: تهران: دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	: ۲۸۳ ص: ۱۴/۵ × ۲۱/۵ س.م.
شابک	: 978-964-476-401-1
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه: ص. [۲۸۱] - ۲۸۳؛ همچنین به صورت زیرنویس.
موضوع	: توحید
موضوع	: Tawhid (Unity of God)*
موضوع	: توحید -- جنبه‌های قرآنی
موضوع	: Tawhid (Unity of God) -- Qur'anic teaching*
موضوع	: معاد
موضوع	: Resurrection (Islam)
موضوع	: معاد -- جنبه‌های قرآنی
موضوع	: Resurrection (Islam) -- Qur'anic teaching*
شناسه افزوده	: دفتر نشر فرهنگ اسلامی
رده‌بندی دکن	: ۱۳۹۵ ت۹ ۱۳۲الف/۴ BP۲۱۷
رده‌بندی یوبی	: ۲۹۷/۴۲
شماره کتابستایی ملی	: ۴۲۶۰۴۷

دفتر نشر فرهنگ اسلامی

دفتر مرکزی: پاسداران، میدان هور، خیابان شهید افتخاریان، کوچه مریم، پلاک ۲۳. تلفن: ۲۲۹۳۶۱۴۰

توحید و معاد

تألیف: حسین اوسطی

ویراستار ادبی و بازخوان نهایی: ابراهیم حقیقی

چاپ اول: ۱۳۹۵

این کتاب در ۱۰۰۰ نسخه در چاپخانه کانونچاپ، لیتوگرافی، چاپ و صحافی شد.

شابک: ۱ - ۴۰۱ - ۴۷۶ - ۹۶۴ - ۹۷۸

بها: ۱۸۰۰۰۰ ریال

مدیریت پخش و توزیع: تهران، خیابان فردوسی جنوبی، روبروی فروشگاه شهر و روستا، پست هنر،

بن‌بست اول، پلاک ۵ و ۴ - تلفن: ۲۳۹۱۲۳۵۵ - ۲۳۹۲۰۳۰۷

فروشگاه‌ها و مراکز پخش:

■ فروشگاه شماره یک: تلفن: ۶۶۴۶۹۶۸۵ ■ فروشگاه شماره دو: تلفن: ۳۳۱۱۴۲۸۸

■ فروشگاه شماره سه: تلفن: ۲۲۸۵۵۱۶۴ ■ فروشگاه مشهد: تلفن: ۲ - ۳۳۲۱۴۸۳۱ - ۵۱

■ نشانی الکترونیک: www.daftarnashr.com ■ پست الکترونیک: print@dnfpub.com

■ پیامک: ۳۰۰۰۴۸۵۰

خواهشمند است نظرات خود را درباره این کتاب با ذکر نام آن به صورت پیامک ارسال فرمایید.

حق چاپ برای ناشر محفوظ است.

فهرست مطالب

۷	مقدمه
۱۳	بخش اول: توحید
۱۵	درس اول: برهان علی
۱۹	درس دوم: برهان نظم
۲۳	درس سوم: برهان وجوب و امکان
۲۹	درس چهارم: اندازه‌گیری و هدایت موجودات
۳۵	درس پنجم: راه فطرت
۴۱	درس ششم: اراده‌ای حاکم بر همه اراده‌ها
۴۷	درس هفتم: راه دل
۵۵	درس هشتم: توحید و یگانگی پروردگار
۷۷	بخش دوم: معاد
۷۹	درس نهم: بحث معاد

- درس دهم: فایده اعتقاد به معاد ۸۵
- درس یازدهم: معاد از دیدگاه عدل الهی ۹۱
- درس دوازدهم: حکمت الهی و معاد ۹۹
- درس سیزدهم: روش قرآن در اثبات معاد ۱۰۹
- درس چهاردهم: اثبات تجرد روح ۱۱۹
- درس پانزدهم: آماده شدن برای سفر آخرت ۱۳۱
- درس شانزدهم: احتضار؛ سکره الموت ۱۳۹
- درس هفدهم: مرگ، موت ۱۵۱
- درس هجدهم: جزایان برزخ ۱۵۹
- درس نوزدهم: شانهای رستخیز ۱۷۳
- درس بیستم: قیامت زمانه و امهای آن ۱۸۵
- درس بیست و یکم: تفاوت نظام دنیوی و آخرت با نظام دنیوی ۱۹۵
- درس بیست و دوم: حساب ۲۰۵
- درس بیست و سوم: صراط ۲۱۹
- درس بیست و چهارم: تجلی مقامات اهل بیت در جهان آخرت ۲۲۷
- درس بیست و پنجم: جهنم ۲۵۱
- درس بیست و ششم: بهشت ۲۶۷
- منابع ۲۸۱

مقدمه

عقیده؛ زیربنای عدالت

همه می‌دانند که انسان براساس نیاز کار باورهای خود حرکت می‌کند، یک انسان راستگو باور کرده که نجاست برامش در مذاقت است و یک انسان دروغگو فکر می‌کند و معتقد است تا دروغ نگوید به مقصود خود نمی‌رسد. یک سخاوتمند و یک بخیل، یک ظالم و یک عاقل، یک مؤمن و یک منافق همه و همه براساس خلق و خوی خویش و افکار و اعتقادات خود حرکت می‌کنند. قرآن می‌گوید:

قُلْ كُلٌّ يَعْمَلُ عَلَىٰ شَاكِلَتِهِ فَرَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِمَنْ هُوَ أَهْدَىٰ سَبِيلًا؛ بگو هر کس طبق خوی و خلق و خوی خود عمل می‌کند، و پروردگارتان کسانی را که در راه نیکوتر است، بیشتر می‌شناسد. (اسراء، ۸۴)

جمله معروف و مشهور: «الإنسان عَقِيدَةٌ وَ جِهَادٌ» بازگوی همین مطلب است. بنابر این لازم‌ترین چیز برای آدمی فراگیری اعتقادات صحیح و بازنگری در باور خودش خواهد بود، زیرا اگر این پایه و اساس تمامی اعمال

و فعالیت‌های انسان کج نهاده شود، تمام سعی و تلاش او در دوران زندگی‌اش بر انحراف و کجی قرار خواهد گرفت.

خشت اول گر نهاد معمار کج تا اثری می‌رود دیوار کج

آن‌چه که می‌تواند مسائل اعتقادی ما را صحیح و ثمربخش قرار دهد و از انحرافات انحرافی حفظ کند این است که: عقاید خود را از قرآن و سنت بگیریم و از عالمان بزرگ چه از طریق کتاب‌های آنان و چه از طریق گفت‌وگو بگیریم.

محدث بزرگ شیخ کلینی در دیباجه کافی قبل از ورود به مباحث اعتقادی دو حدیث از امام کاظم ع، که ملقب به عالم اهل بیت علیهم‌السلام است، نقل کرده، می‌فرماید: «من انما یتمم من سأل الله و سنه تبه صلوات الله علیه و آله زالت الجبال قبل ان یزول و من اخذ دیننا من ائمه الرمال دینه الرجال.»

و نیز می‌فرماید: من دخل فی الامان بعلم ثبت فیه، و نفعه ایمانه، و من دخل بغير علم خرج منه کما دخل فیه.^۱

حضرت می‌فرماید: اگر ایمان و اعتمادان، شرک را از قرآن و سنت و علم و برهان به دست آوردیم چنین ایمانی زائل‌شدنی نیست و چنان‌چه شخصی ایمان و دین خود را از زبان این و آن بگیرد که مورد اعتماد نیستند با کوچک‌ترین اشکال و تشکیک از ایمان و عقاید خود دست بردارند.

اهمیت عقاید از دیدگاه اسلام

اسلام و دستورات حیات‌بخش قرآن، اهمیت فراوانی به مسئله اعتقادات، و تحکیم آن بر اساس عقل و برهان نموده که به برخی از آنان اشاره می‌شود.

۱. اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ وَمِنَ الْأَرْضِ مِثْلَهُنَّ يَنْزِلُ الْأَمْرُ بَيْنَهُنَّ لِتَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَأَنَّ اللَّهَ قَدْ أَحَاطَ بِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمًا (طلاق، ۱۲). در این آیه شریفه غایت و مقصود از خلقت هفت آسمان و زمین و آنچه را که در بین آنها برقرار کرده، معرفت و شناخت انسان به قدرت و احاطه مطلقه حق متعال دانسته تو گویی جهان مدرسه است و انسان‌ها دانش‌آموز و انبیاء معلم و رشته‌ای که در آن تعلیم می‌شود معرفت‌الله است.

۲. حضرت مولی‌الموحدين علی علیه السلام اولین مسئله از مسائل دین را معرفت الهی دانسته، امام سایر دیگر را متفرع بر آن دانسته، می‌فرماید: اول‌الدین معرفته.^۱

صاحب کتاب «فایة الموحدين»، سید اسماعیل طبرسی که در علم کلام و اعتقادات زحمات فراوانی متحمل شده و از علماء برجسته اسلام است، می‌فرماید: اصحاب امامیه، اجماع کرده‌اند که مؤمن مذنب و گنهگار در آتش جهنم برای همیشه نخواهد ماند.

۳. اولین ندا که در گوش نوزادان گفته می‌شود، اذان و اقامه است (شهادت به وحدانیت خدا و رسالت پیامبر و ولایت علی علیه السلام). در آخرین کلامی که آدمی را به آن خطاب می‌کنند، تلقین است در هنگامی که جنازه او را داخل قبر می‌گذارند مطالبی را به او خطاب می‌کنند که آن‌ها نیز، ضمن اعتقادات است.

۴. در احادیث آمده است که پیروان مکتب اهل بیت علیهم السلام خدمت امام زمان خود می‌رسیدند و عقاید و باورهای خود را به ایشان عرضه می‌داشتند

۱. نهج البلاغه، خطبه ۱.

۲. کفایة الموحدين، جلد ۳، ص ۴۲۱.

که اگر خدشه و خطایی در آن هست، اصلاح شود و با عقاید صحیح به ملاقات مرگ بروند.

نمونه بارز آن وقتی است که حضرت عبدالعظیم الحسنی، آن شخصیت والا مقام، به محضر امام هادی علیه السلام شریفاب می شود و عقاید خود را برای امام رتو می کند و حضرت آن را تصدیق می فرماید.

با توجه به تبیین نقش اعتقادات و اهمیت آن از دیدگاه عقل و شرع، نظر شما را چند سبب جلب می کنم:

الف) دست بردن زیربنای اعمال، کردار و اخلاق آدمی، اعتقادات و افکار مورد قبور او است. اعتقادات اسلامی نیز باید بدانیم که زیربنای تمامی آن ها مسئله سرفتن الله است. اعتقاد به وجود خداوند قادر حکیم و یگانگی آن است، زیرا با این اعتقاد به خداوند خالق حکیم، نوبت به موضوع های رسالت، امامت و معاد خواهد رسید.

پیامبر عظیم الشان اسلام بعد از مبعوث شدن: گانه کلام و شعارش «لا اله الا الله» بود؛ چنانچه حضرت یوسف علیه السلام در زندان برای ارشاد افراد نیز از توحید آغاز کرد و فرمود: «يَا صَاحِبِي السَّجْنِ اَزَيْتَابٌ مُتَّفَرِّقُونَ خُذُوا الْوَاحِدَ الْقَهَّارَ (يوسف، ۳۹). از این رو دعوت تمام انبیاء در اولین گام، مسئله توحید بود است.

ب) اعتقاد به معاد و خصوصیات آن از قبیل میزان و حساب و جهنم و بهشت و عامل بزرگی برای کنترل انسان از گرایش به ظلم، فساد، بیدادگری و ارتکاب به فسق و فجور است که به یاری خداوند متعال در اولین بحث از مباحث معاد در این رابطه توضیحات بیشتری داده می شود.

ج) محور سخن این کتاب درباره دو موضوع مهم و کارساز توحید و معاد است که طی جلساتی برای محصلان مدرسه عالی شهید مطهری، در حدود

سال ۱۳۶۰ شمسی، مطرح شده و با بازنگری مجدد به صورت فعلی درآمده و امید است برای پویندگان معرفت و کمال مورد استفاده قرار گیرد. از استادان بزرگواری که این کتاب را برای تدریس یا مطالعه انتخاب می‌کنند، در صورت برخورد به خطا و اشتباه، این بنده ناچیز را آگاه نمایند. از بذل محبت شما بزرگواران، پیشاپیش تشکر می‌کنم.

حسین اوسطی

تهران، ۱۳۹۵

www.ketab.ir